

Oktatási Hivatal

A 2010/2011. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 300 perc

Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem** használható! Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlaponkat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utcahsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

.....

Összes pontszám:

Javító tanár:

- 1) **Húzza alá a hibás adatokat a Balassi Bálintról szóló életrajzi szövegben!**
Nem szükséges javítania azokat. Az észrevett hibákért egyenként **0,5** pontot kaphat.

1554-ben született Zólyom várában.

Művelődése legfőbb irányítója Bornemisza Gergely, az „Ördögi kísérletek” szerzője volt.

Nevelőjét a nézetei miatt egy időre a hírhedt kufsteini vár börtönébe zárták.

Beteg szülei vigasztalására jelent meg a „Tábori kis tracta” című ifjúkori fordítása.

Egy szerencsétlen harci művelet következtében az erdélyi fejedelem, Bocskai István házi őrizetébe került, ám az uralkodó – miután megtudta, hogy költő – szinte családtagként bánt vele.

Távolléte alatt rokonai megfosztották a vagyonától, így házasságot kötött Dobó Katinkával, unokatestvérével; remélve, hogy anyagi helyzete megszilárdul.

A válás után boldogtalanná lett, ezért örökre el akarta hagyni a hazát. Ekkor született verse, a „Búcsú Kemenesaljától”.

Sokáig példa értékű volt előtte a vitézi élet, amelynek maga is részese lehetett a komáromi vár katonájaként.

Isten-kereső szándékát próbálta megfogalmazni az „Adj már bölcsességet” – ben.

Amikor eljutott hozzá a hír, hogy a pápa által küldött seregben a kitűnő muzsikus, Claudio Monteverdi is harcol, csatlakozott hozzájuk, hogy segítsen a szolnoki vár felszabadításában.

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 2) **Szereplők...Húzza át az oda nem illő nevet a felsorolásokból!**
Sikeres megoldás esetén nevenként **0,5** pontot adunk.

a) Deli Vid	b) Bordács	c) Benvolio	d) Soma	e) Balga
Delimán	Gergő	Horatio	Petur	Kurrah
Ludmilla	Juranics	Paris	Solom	Berreh
Rusztán	Dorottya	Mercutio	Izóra	Ilma
Demirhán	Rebeka	Tybalt	Mikhál	Léda

f) Fejenagy	g) Koppóházy	h) Tankréd	i) Heerbrand	j) Télemakhosz
Harangláb	Fegyverneki	Izidóra	Paulmann	Pénélopé
Magda	Rozália	Michelangelo	Serpentina	Nesztór
Bagarja	Iroványi	Miltiádész	Lindhorst	Polüneikész
Erzsók	Lilla	Kepler	Theodóra	Kirké

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

3) **Természeti motívumok a költészetben...** Az eredeti helyesírással közölt vers-idézetek alapján nevezze meg a **szerzőt** és a **pontos címet!**
A teljes válasz **1** pontot ér.

- „Elnyúlok a hegyen, hanyatt a fűbe fekve,
S tömött arany díszét fejem fölé lehajtja
A csónakos virágú, karcsú, szelíd rekettye,
Sok, sok ringó virág, száz apró légi sajka.”
- „Oh, a szárnyas idő hirtelen elrepül,
S minden míve tűnő szárnya körül lebeg!
Minden csak jelenés; minden az ég alatt,
Mint a kis nefelejcs, enyész.”

- „kövér virágba bújjik a darázs ma,
a hosszú út után selymes *garage*-ba,
méztől dagadva megreped a szőlő,
s a boldogságtól elnémul a szőlő.”
- „Jöttem a Gangesz partjairól,
Hol álmodoztam déli verőn,
A szívem egy nagy harangvirág
S finom remegések: az erőm.”

- „S íme virágzik a mandulafácska merészen a télben,
Ám csodaszép rügyeit zuzmara fogja be majd!
Mandulafám, kicsi Phyllis, nincs még fecske e tájon,
Vagy hát oly nehezen vártad az ifju Tavaszt?”
- „Kikericsek virítnak kékek és lilák
Álmos szemed olyan mint itt ez a virág
Mint szirmuk fodra kéklő s kék akár ez ősz itt
S szemedtől életem lassan megmérgeződik”

- „A madarkák, meghűlt fészkeik szélein
Zengenek búcsúzó nótájok rendjein.
A vadak, farkasok ülnek szenderedve,
Barlangjában belől bömböl a mord medve. ”
- „Mert kánya, kígyó, féreg egyre támad,
És marja, rágja kebelét.
A méreg ég, és ömlik mély sebére,
S ő védtelen küzd, egyedül.”

- „Még az égre fölnezhethetne,
Arra sincsen semmi kedve:
Szabad gólyák szállnak ottan
Jobb hazába”
- „Mindennap jó reggel
Ezen repültök el
Szóldogálván, darvaim!
Reátok néztemben
Hullnak keservemben
Szemeimből könnyeim”

- „vagy vess el minden elvet
s még remélj hú szerelmet,
hisz mint a kutya hinnél
abban, ki bízna benned.”
- „Felém a kert gyeűin által
Egy gerlice bűgása hat:
Magános gerle a szomszédban -
S ifjú nő, szemfödél alatt.”

Az elérhető pontszám:	12
Az elért pontszám:	

- 4) **Szereplők, szerzők, művek...**Írja be a hiányzó adatokat! A keletkezési idő megjelölésekor elegendő *a század* megnevezése! Minden helyesen kitöltött sor **1** pontot ér.
Csak *a teljes, hibátlan* megoldás kaphat pontot.

A szereplő neve	A mű szerzője	A mű címe	A mű keletkezési ideje	Az alkotás műfaja
Federigo				
Tuba Ferkó				
Pósafalvi János				
Ingadi				
Radivoj				
Theseus				
Hippia				
Mariane				
Szilveszter				
Rosenkrantz				

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

- 5) **Összehasonlítás:** az alábbi két vers szövegét olvasva **fogalmazzon meg három hasonló és három eltérő tény / motívumot!**

Arany János: Sejtelem	Illyés Gyula: 77
„Életem hatvanhatodik évébe’ Köt engemet a jó Isten kévébe, Betakarít régi rakott csűrét, Vet helyemre más gabonát cserébe.” 1882. március 2.	„Életemnek dupla hetes évében volnék vetni-valóknak még bővében, (hallom a szót rádióban, tévében) egy kalász tarlott tábla szélében, rengve a két kasza közel szélében.” 1981 (a megjelenés éve)

Hasonlóságok	Különbségek

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 6) **Stefan George „A sziget ura”** című alkotását figyelmesen elolvasva oldja meg az alábbi feladatokat!

Halászok mesélik, hogy messze délen
 egy olajos, fűszeres szigeten,
 hol drágakő szikrázik a homokban,
 volt egy madár, amely a földön állva
 csőrével magas törzsek koronáját
 szét tudta verni; s ha bíborcsiga-
 színű szárnyait nehéz, alacsony
 repülésre nyitotta: hát akár
 egy sötét felhő, egészen olyan volt.
 Napközben, mondták, az erdőbe bújt,
 esténként pedig kisétált a partra
 s az algaszagú és sós szélben oly
 édesen dalolt, hogy a delfinek,
 a dal barátai, mind odakúsztak
 az aranytollas és szikrás vizekben.
 Így élt, ősidők óta, és csak a
 hajótöröttek látták, senki más.
 Mert amikor az emberek fehér
 vitorláit először vitte jó szél
 a sziget partjaira, birodalmát
 még egyszer belátni a dombra hágott,
 s azt mondják, széttárta nagy szárnyait
 és tompán sírva, jajgatva kimúlt.

(Szabó Lőrinc fordítása)

- Idézzon a szövegből két példát a befogadó „**elbizonytalanítására**”! (0,5 + 0,5 pont)
- Jellemezze az **ember** és a **természet** viszonyát! (2 pont)
- Mit jelent a „**sziget**” - toposz a magyar és világirodalomban? Említsen **két** lehetőséget!
(0,5 + 0,5 pont)
- Értelmezze a címet! „**Ki**” a sziget „**ura**”? **Mi jellemzi az értékrendjét?**

(2 pont)

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 7) **Stilisztikai eszközök** a művekben... A táblázatban írja az idézet mellé a **szókép** vagy **alakzat** nevét!

például: „beszédes csend”	oximoron
„kezed elalvó nyírfaág”	
„Tisztelt Ház!”	
„Mint komor bikáé, olyan a járása.”	
„Te sem haltál meg, népem nagy halottja.”	
„a távol közelében”	
„folyton-folyvást”	
„sárga csönd”	

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

- 8) **Biblia: kérdések - rövid válaszok...**

• Apokrif könyvek (meghatározás) (1 pont)	
• A Biblia utolsó könyvének címe (0,5)	
• A szinoptikusok (meghatározás) (0,5)	
• Evangélium (meghatározás) (0,5)	
• Parabola (meghatározás) (0,5)	
• A teljes Biblia első latin fordításának címe (0,5)	
• Ki mondta: „Én ugyan vízzel keresztellek titeket megtérésre, de aki utánam jő, erősebb nálamnál, akinek saruját hordozni sem vagyok méltó;” (0,5)	
• Melyik apostolt fejeztette le Néró császár (keresztre nem feszíttethette, mert római polgár volt)? (0,5)	
• A teljes Biblia magyar nyelvű fordítójának neve (1590) (0,5)	
• Passió (meghatározás) (1 pont)	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 9) **Verstani** kérdések... Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **állapítsa meg a sorfajtákat (1 pont), nevezze meg a strófát / versszakot (1 pont), és határozza meg a verselést (1 pont)!** Idézetenként összesen **3** pontot kaphat.

Berzsenyi Dániel: Gróf Festetics Györgyhez Örvendj, hazánknak bölcs fia, Festetics! Győztél, leromlott a buta cimbor! Gyémántpaizsban sérthetetlen Áll az igaz, valamint egy isten.		
A sorfajták	A strófa / versszak	A verselés

Vörösmarty Mihály: Magyarország címere Szép vagy, oh hon, bérc, völgy változnak gazdag öledben, Téridet országos négy folyam árja szegi; Ám természettől mindez lelketlen ajándék: Naggyá csak fiaid szent akaratja tehet.		
A sorfajták	A strófa / versszak	A verselés

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem - Berekesztés Véghöz vittem immár nagyhirű munkámat, Melyet irigy üdő, sem tűz el nem bonthat, Sem az ég haragja, sem vas el nem ronthat, Sem az nagy ellenség, irigység nem árthat.		
A sorfajták	A strófa / versszak	A verselés

Az elérhető pontszám:	9
Az elért pontszám:	

10) **Ki** mondhatta / írhatta? A cím megnevezése nélkül – minden **szerző** neve **1** pontot ér.

- „Ami feleségemet illeti, középszerű mindenben. ... együgyűségben találtam, és abból fel sem szabadítottam,...”

- „Úgy vélem, hogy a való nemzeti poesis eredeti szikráját a köznépi dalokban kell nyomozni; szükség tehát, hogy pórdalainkra ily céllal vessünk tekintetet.”

- „...fel akarom hívni barátaim figyelmét arra a meggyőződésemre, hogy általános világirodalom jön létre...”

- „Az ember törékeny, de gondolkodó nádszál!”

- „A természeti állapotban az emberek nem ismertek sem morális viszonyokat, sem kötelességeket, ...nem lehettek sem jók, sem rosszak, nem voltak sem bűneik, sem erényeik...”

- „A folyón innen ugyanazon igazságért felmentik, a folyón túl pedig elítélik az embert.”

- „ha a madár látja, hogy hasztalan esik füttyürészése, élelméről gondoskodik – és elhallgat.”

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

11) **Irodalom és zene** - Az alábbiakban **a zeneszerző-neveket** és a **műcímeiket** nem a megfelelő párosításban közöltük. **Kapcsolja a megfelelő neveket a műcímekhez!**

Mű-címek	Zeneszerző-nevek
Tell Vilmos	EGRESSY Béni
Don Carlos	Gioachino Antonio ROSSINI
Prométheusz	ERKEL Ferenc
Trisztán és Izolda	Carl ORFF
Himnusz	Richard WAGNER
Odi et amo (Gyűlölök és szeretek)	Ludwig van BEETHOVEN , LISZT Ferenc
Szózat	Giuseppe VERDI

Az összetartozó címek és szerzők:

1)	2)	3)
4)	5)	6)
7)		

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

12) Kislexikon...**Határozza** meg röviden az alábbi fogalmakat!

epeiszodion	
oktáva	
akrosztikon	
mirákulum	
haláltánc	
jeremiád	
kothornosz	

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

13) **Kire vonatkoznak az alábbi oszlopok megállapításai, fogalmai? Húzza át az oda nem illő információt!**

A helyes válasz oszloponként (a **megfelelő áthúzással együtt!**) 1 pontot ér.

Debrecen	„Jelszavaink valának:...”	„a nemzet szava”	„herceg”- pártfogó	művei kezdetben folyóiratokban – folytatásokban
legátus	Kossuth példaképe a retorikában	meghalt 1855-ben	„Ellentétek”	„Hétköznapiak”
Rousseau-hatás	Szatmárcseke	Nyék	középkor-reneszánsz	botanika – és szakácskönyvet is írt
Csurgó	Perczel Etelka	Laborfalvi Róza	ajánlás	Ferrara és Padova
Csajághy Laura	„Vanitatum vanitas”	„Országháza”	Fiammetta	Nagy Bella
A helyes megoldások:				

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 14) **Hatások...** Tudjuk, bizonyos **szervek** és **alkotásaik** kortárs vagy későbbi művészekre hatottak. **Írja be a hiányzó adatokat!**
Csak a **teljes, a hibátlanul** kiegészített sor ér **1 pontot!**

Az „alapot”, a „forrást” jelentő mű		A hatás következtében megszületett mű	
szerveje	címe	szerveje	címe
pl.: Ilosvai Selymes Péter	Toldi Miklós históriája	Arany János	Toldi
	Árgirus históriája		
	Megszabadított Jeruzsálem	Zrínyi Miklós	
Cristoforo Castelletti	Amarilli		Szép magyar komédia
pl.: Defoe		Voltaire	
Szophoklész		Bornemisza Péter	

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 15) **A választott téma** (E feladat **a pályázó által választott, a második** fordulóban **kifejtendő** témakörre vonatkozik.) **A választott téma:**

Fogalmazzon meg három szakmai kérdést, problémát, amelyben segítséget kérne / várna a téma szakértőjétől! Minden színvonalas kérdés / probléma **1** pontot ér.

1) _____

2) _____

3) _____

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Az elérhető pontszám	Az elért pontszám (A javító tanár tölti ki.)	A jóváhagyott pontszám (Az OKTV- bizottság tölti ki.)
1)	Hibás Balassi Bálint – életrajz	5		
2)	Szereplők	5		
3)	Természeti motívumok a költészetben	12		
4)	Szereplők, szerzők, művek	10		
5)	Összehasonlítás (Arany / Illyés)	6		
6)	Stefan George „A sziget ura”	6		
7)	Stilisztikai eszközök	7		
8)	Kérdések - rövid válaszok a Bibliához	6		
9)	Verstan	9		
10)	Ki mondhatta / írhatta?	7		
11)	Irodalom és zene	7		
12)	Kislexikon	7		
13)	Kire vonatkoznak a megállapítások, fogalmak?	5		
14)	Hatások	5		
15)	A választott téma	3		
Az elérhető maximális pontszám:		100		